

ט' באב, מגילת איכה

לצאת מהקטנות, המקומות הצרים והמאיימים של חיינו, אנו חייבים לעשות עבודה רוחנית בשורש ולהגיע לגדלות אמיתית. השורש של כל האויבים החיצוניים נמצא תמיד בקטנות ובצרות הפנימית של כל אחד מאיתנו. *המלקט*

תשעה באב, יום ברצונו

תשעה באב הוא יום שבו תלוי המשך קיומו של עם ישראל, יום שמכוחו שואב עם ישראל את קיומו בגלות. ירמיה הנביא קורא לעם ישראל ומעורר אותו להרבות בבכיה על החורבן. "חומת בת ציון, הוריד נחל דמעה יומם ולילה, אל תתני פוגת לך, אל תדום בת עיניך" (איכה ב. יח). לשם מה אנו צריכים את אותו יום של בכי? ההסבר הפשוט הוא על פי מה ששמעתי לבאר, איך קרה הדבר שעם ישראל נפלו במעשה שטים מאיגרא רמא, עד לעבירה נוראה שכזו עם בנות מואב. שהנה אמרו חז"ל (ברכות ז): "שהקב"ה זועם בכל יום רגע אחד, ובלעם היה יודע לכוין את אותו רגע, ורצה לקלל אותם באותו רגע שהקב"ה זועם. ואם בלעם היה מצליח לכוין את אותו רגע, ח"ו היתה מתקיימת מחשבתו, אך הקב"ה ברוב רחמיו לא כעס כלל באותם הימים. אותו רגע של כעס הוא היסוד של היראת שמים. וכיון שבאותם הימים היה חסר לעם ישראל את הרגע של הכעס, היתה חסרה בעולם יראת שמים, כתוצאה מכך נפלו עם ישראל בעבירה. כל השנה השייכות שלנו עם הקב"ה היא בטובותיו המרובות. גם גבורותיו של הקב"ה, הכל חסד: "אתה גבור לעולם ה', מחיה מתים אתה רב להושיע.... מוריד הטל – הגשם.... מכלכל חיים בחסד... סומך נופלים ורופא חולים". גם ספר תהלים שהנו מלא בחסדיו של הקב"ה עם בראיו, אבל צריך גם את השעה של: "כי רגע באפו" (תהלים לו). את הרגע של היראת שמים! ואותו רגע של "אף", של "קל קנא ונוקם", זהו תשעה באב. שגם כעסו וקנאתו הם מטובו של הקב"ה, כדי להציל אותנו ולהשיב אותנו אליו בתשובה שלמה. *רב פינקוס זצ"ל בספר "גלות ונחמה"*

נבואת העתיד

כתוב, שמי שמצטער בצער הציבור, שמח בשמחת הצבור, כי כך הוא מעורר רחמי שמיים ומביא אור ושמחה לעולם. כפי ששנאת חינוס גרמה לחורבנו של בית המקדש, כך אהבת חינוס תבנה את בית המקדש ותשעה באב ותקופת בין המיצרים יהפכו מתקופה של אבל למקור של שמחה גדולה. מסופר בגמרא (מכות כ"ד), מעשה ברבי עקיבא וחכמים שעלו לאחר החורבן לירושלים, כשהגיעו להר הצופים קרעו את בגדיהם.

תשעה באב: טיפול שורש פנימי וחברתי

תשעה באב הוא אחד הימים החשובים ביותר במעגל השנה. אחד מחמשת הצומות המרכזיים של העם היהודי. באופן רשמי התענית של תשעה באב מציינת את חורבנם של שני בתי המקדש. בית המקדש הראשון שנחרב בידי נבוכדנצר מלך בבל, ובית המקדש השני שנחרב בידי טיטוס הרומאי. למרבה הפלא שני הבתים נחרבו בדיוק באותו התאריך. תשעה באב הוא גם השיא של תקופת 'בין המצרים' והוא יום של דין קשה והסתרה גדולה לעם ישראל. יש מקומות שבהם הוא נקרא יום שכולו חושך, היום של הנחש, ואכן מאז חורבן בתי המקדש אירעו או התחילו מאורעות קשים רבים לעם היהודי דווקא ביום זה. עלינו להבין כי בעולמנו, כל דבר מורכב מפנימיות וחיצוניות, קליפה ופרי. בחיצוניות, כל הדברים הנוראים שקרו בתשעה באב, קרו כתוצאה מהחורבן של בית המקדש, אולם בפנימיות, השורש לכך עמוק הרבה יותר. עלינו לחזור לאירוע קדום יותר שהתרחש ביום הזה, חטא המרגלים. אבל גם שם לא ממש נמצא את הסיבה להיות יום זה מועד לפורענות. לשם כך, עלינו להבין את השורש הרוחני של היום הזה, במסגרת הכללית של תיקון העולם. במאמר זה ננסה להבין את הסיבות להיותו של ט' באב יום של הסתרה כל כך גדולה ונראה כיצד הוא יכול למעשה להפוך למפתח לתיקון וגאולה, ואיזה חלק יש לנו במהפך הרוחני של היום הזה.

טיפול שורש

הכל מתחיל באדם. בכל אדם קיימת בחינה של גדלות ובחינה של קטנות, ובכל רגע אנחנו נבחנו כיצד אנחנו אוחזים במציאות. האם ממקום של גדלות או ח"ו ממקום של קטנות וצרות. בטבעו, האדם רואה את העולם מתוך נקודת המבט הצרה שלו, איך העולם נראה לו ואיך העולם משרת אותו ומספק את כל רצונותיו. צר היא מילה נרדפת לאויב. האויב הגדול ביותר שלנו הוא הצרות: צרות העין, צרות הראיה, צרות הדעת והתפיסה. מעולם לא חסרו לנו אויבים חיצוניים וגם בימינו הם רבים ומסוכנים. התורה אמנם מצוה אותנו, "אם בא להורגך השכם להורגו", אנו מצווים להלחם באויבים החיצוניים בעת הצורך ולהגן על עצמנו. אולם, תורת הקבלה מלמדת אותנו, שעיקר המלחמה שלנו אינה באויבים החיצוניים, אלא באויבים הפנימיים. העבודה האמיתית היא תמיד בשורש הפנימי הרוחני של הדברים. אם רוצים לעקור עשבים שוטים מהגינה, לא מספיק לקצוץ אותם, צריך לעקור מהשורש, לעשות טיפול שורש, אחרת הם ישובו ויגדלו. אם אנו רוצים

במעשינו וננקה את כפינו מגזל ומעוולה, ורק לאחר
מכן: "אֵל-אֶל בְּשָׁמַיִם"
ספר "כמוצא שלל רב, בן המצרים"

הלכה: יולדת עד שבעה ימים אחר לידתה, אסור לה
בהחלט להתענות בתשעה באב, ומשבע ימים עד
שלושים יום מיום לידתה פטורה מלהתענות בתשעה
באב. ואינה צריכה אומד. וכן כל חולה שאין בו סכנה,
שבמקום חולי לא גזרו רבנן. המפלת אחר ארבעים יום
להריונה דינה כיוולדת, וכל שלושים יום מיום ההפלה
אינה צריכה להתענות בתשעה באב. ספר "חזון עובדיה"

פתגם: אַרְךָ אַפִּים, רַב-תְּבוּנָה; וְקָצֵר-רוּחַ, מְרִים אֲנֵלֶת.
משלי

תקירה: ברירה

חלה למפרע רק לאחר שהמעשה קרה בפועל, או שחלה
מראש משום שהיה עומד לקרות בכח. (קובץ שיעורים
ביצה לה). ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: דרך ארץ קדמה לתורה

רב אחד נכנס אצל עשיר קמצן, לבקש תרומה להכנסת
כלה. כיון שראה הרב את העשיר הכירו מיד כאחד
מתלמידיו לשעבר, אך הלה התנכר אליו והראה לו פנים
של זעף וחומרה, האינך מכירני? תמה הרב, הלא
בבחרותך למדת תורה מפי! התחצף העשיר וענה: אין
לי ולתורתך ולא כלום, כבר שכחתי כל מה שלמדתי
ממך. אם כן, השיב הרב בניחותא: אין פלא שלא הכרת
אותי שהרי אמרו חז"ל: דרך ארץ קדמה לתורה, ואם
תורה שכחת, דרך ארץ על אחת כמה וכמה.

ספר "חד וחלק" חלק א'

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה,
אברהם בן חנה רחל שרה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק
יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, אסתר בת רחל, מאיר
חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים,
פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל
יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'ויז בת אליז, אבישי יוסף
בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת
עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה,
ישראל יצחק בן ציפורה. זיווג הגון: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה
בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים
בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע
של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני.
לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה
בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל
פורטונה, נתניאל יאיר בן מרים יהודית, ראובן בן חנינה, אליהו בן
מרים, ניסים חי הורבט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נ'מה.

כשהגיעו להר הבית ראו שועל יוצא מבית קודש
הקדשים. התחילו החכמים לבכות ורבי עקיבא צחק.
שאלו אותו מדוע הוא צוחק, השיב להם, מדוע אתם
בוכים? אמרו לו, מקום שנאמר בו, "וְהָיָה הַקָּרֵב, יוֹמֵת"
(במדבר א' נ"א), עכשיו שועלים מהלכים בו, ולא נבכה?
ענה להם שלכן הוא צוחק, שעכשיו שנתקיימה נבואתו
של מיכה, "לָכֵן, בְּגִלְלָתְכֶם, צִיּוֹן, שָׁדָה תִּתְרַשׁ..." (מיכה ג'
ח), זוהי הוכחה גמורה שכל הנבואות עתידות
להתגשם. כולל נבואתו של זכריה, "... עַד יִשְׁבוּ זִקְנֵי
וְיִקְנְוּ, בְּרַחְבוֹת יְרוּשָׁלַם... וְרַחְבוֹת הָעִיר יִמְלְאוּ, יְלָדִים
וְיִלְדוֹת, מִשְׁחָקִים, בְּרַחְבֹּתֶיהָ... פֶּה אָמַר ה' צְבָקוֹת, הֲנִנִּי
מוֹשִׁיעַ אֶת-עַמִּי... וְהִבֵּאתִי אֹתָם, וְשָׁכְנוּ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם;
וְהָיוּ-לִי לְעָם, וְאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לְאֱלֹהִים--בְּאַמַּת,
וּבְכַדְקָה" (זכריה ח'). נבואתו של זכריה שרירה ותקיים,
לנו נותר רק לזרוז את בואה במעשים הנכונים. ביום
תשעה באב הקרוב, מעבר לצום הכולל חמישה
איסורים: אכילה ושתייה, רחיצה, סיכה, ביאה, ונעילת
הסנדל, מעבר לכל ההלכות של יום זה, רצוי שנקבל
כולנו על עצמנו, להתבונן בעמקות, בפנימיות של היום
הזה. שנעצור לרגע ממרוץ החיים המטורף ונתבונן
באמת בחסרון הנורא, שאין לנו בית מקדש ושהשכינה
בגלות. מתוך כך, תעלה שוועתנו ותפילתנו השמימה
ובע"ה נזכה לגאולה מיידית ובנין הבית השלישי לנצח
נצחים.

וַיִּבְעַר בְּיַעֲקֹב פֶּאֶשׁ לְהִבָּה אֶקְלָה סָבִיב (ב. ג.)

כידוע, הרוצים להגדיל יסורי הנשרף באש אין משליכין
אותו לתוך האש עצמה, שאז קיצו קרוב וכמעט שאין
הוא מרגיש יסורים, אלא מניחים אותו ומקיפין אותו
האש, ואז שריפתו איטית ומיתתו מאחרת לבוא. איסוריו
נוראים וממושכים. זהו שמקונן הכתוב, שאף צרות
ירושלים היא כעין זה: "וַיִּבְעַר בְּיַעֲקֹב פֶּאֶשׁ לְהִבָּה אֶקְלָה
סָבִיב", שלא היו מתים מיד, אלא הצרות והיסורים היו
ממושכים, כאותו שנסרף מאש שסביבו, ובכל שהם
נמשכו משך זמן רב יותר כן גדלה חומרתם ועוצמתם.
רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות, איכה בין המצרים"

נִשְׂא לְכַבְּנוּ אֵל פְּפִים אֵל-אֶל בְּשָׁמַיִם (איכה ג. מא)

הפסוק (שמות יז.יא) אומר: "והיה כאשר ירים משה ידו
וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק", ויש להעיד:
למה מכנה הפסוק את התפילה בלשון "ירים ידו" או
"יניח ידו"? בדרך כלל מוסבר לשון זה על ידי
המפרשים, שזהו משום שדרך המתפלל לפרוש את כפיו
לה'. אולם יש לפרש עוד, שתפילתו של אדם תלויה
בידיו, כי בזמן שידיו נקיות מגזל ועוולה, תפילתו
נשמעת, ואילו כאשר אין ידיו נקיות על כך נאמר:
"ובפברשכם כפיכם אעלים עיני מכם גם כי תרבו תפילה
אינני שומע ידיכם דמים מלאו" (ישעיהו א. יג). משום כך
אמר הכתוב: "נִשְׂא לְכַבְּנוּ אֵל פְּפִים", כלומר: נפשפש

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr